

Paskaidrojuma raksts par Viļānu novada pašvaldības 2021. gada budžetu

Viļānu novads ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, ko veido Viļānu pilsēta, Viļānu pagasts, Sokolku pagasts un Dekšāres pagasts.

Viļānu novada pašvaldības teritorija aizņem - 286,7 km² tai skaitā: Viļānu pilsēta - 4,9 km², Dekšāres pagasts –104,6 km², Viļānu pagasts –120,4 km², Sokolku pagasts –56,8 km².

Iedzīvotāju skaits – pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem, uz 2020. gada 1. jūliju novadā savu dzīvesvietu, deklarējuši 5708 iedzīvotāju, kas ir par 80 iedzīvotājiem mazāk nekā reģistrēto iedzīvotāju skaits uz 2020. gada 1. janvāri.

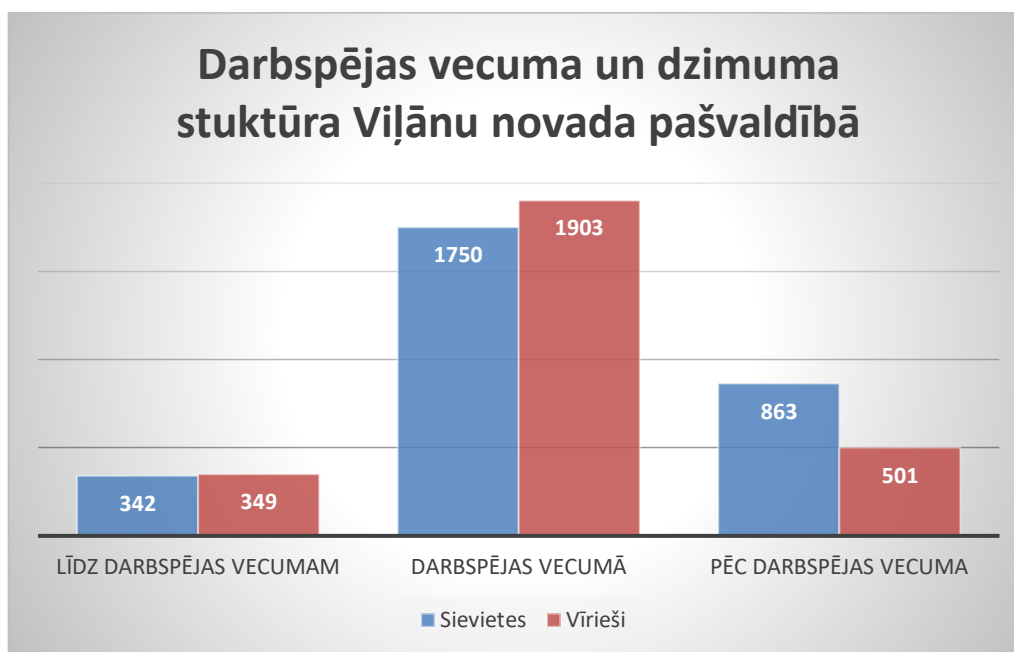

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Viļānu novadā turpinās iedzīvotāju skaita samazināšanās, ja 2015. gadā Viļānu novada pašvaldībā bija 6496 iedzīvotāji, tad 2020. gada jūlijā reģistrēto iedzīvotāju skaits pašvaldībā sasniedz 5708 iedzīvotājus, kas ir par 788 iedzīvotājiem mazāk, nekā tas bija 2015. gadā. vislielākais iedzīvotāju samazinājums ir novērojams starp 2017. gadu un 2018.gadu, kur samazinājums sasniedza 188 skaitu. Savukārt, vismazākais samazinājums bija novērojams starp 2020. gada sākumu un 2020. gada jūliju, kas ir tikai par 53 iedzīvotājiem mazāk.

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas datiem, redzams, ka Viļānu novadā 2020. gada jūlijā iedzīvotāju darbības vecumā kopējais rādītājs sasniedza 3653 iedzīvotāju atzīmi, tai skaitā sievietes – 1750 un vīrieši – 1903. Vīriešu darbības vecumā ir par 153 vairāk nekā sieviešu. 2020. gada sākumā vīriešu bija par 151 vairāk darbības

vecumā nekā sievietes. Savukārt iedzīvotāji, kas ir līdz darbspējas vecumam un pēc darbspējas vecuma, sasniedz kopējo skaitu 2055. Visvairāk pēc darbspējas vecuma iedzīvotāju ir sievietes – 863. Līdz darbspējas vecumam pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem vīriešu un sieviešu skaits ir gandrīz vienāds – sievietes 342 un vīrieši 349, lai gan 2019. gada sākumā šis rādītājs bija vienāds – 357.

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Pēc PLMLP datiem sievietes pēc darbspējas vecumā ir vairāk nekā vīriešu par 362.

Pašvaldības lēmējvara

Viļānu novada pašvaldības domes sastāvs 2020.gadā:

Jekaterina Ivanova - domes priekšsēdētāja (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Daiga Ceipiniece - domes priekšsēdētājas vietiece (Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija)

Guna Popova - domes deputāte (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Vasīlijs Arbidāns - domes deputāts (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Felicija Leščinska - domes deputāte (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Inna Ruba - domes deputāte (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Alla Stiuka - domes deputāte (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Arnolds Pudulis - domes deputāts (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija)

Jevdokija Šlivka - domes deputāte (Latvijas Reģionu apvienība, Latgales partija)

Rūdolfs Beitāns - domes deputāts (Latvijas Reģionu apvienība, Latgales partija)

Māris Klaučs – domes deputāts (Partija „Vienotība”)

Inta Brence - domes deputāte (Partija „Vienotība”)

Inga Zunda - domes deputāte („LATVIJAS ZEMNIEKU SAVIENĪBA”)

Artūrs Ornicāns - domes deputāts („LATVIJAS ZEMNIEKU SAVIENĪBA”)

Indra Šarkovska - domes deputāte (Partija „Vienoti Latvijai”).

Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu Domes lēmumprojektus, Dome no pašvaldības deputātiem ievēl:

Finanšu komiteju 15 locekļu sastāvā;

Sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteju 7 locekļu sastāvā.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai Dome no deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi komisijas:

Dzīvokļu jautājumu komisiju 5 cilvēka sastāvā;

Sporta komisiju 3 cilvēku sastāvā;

Ārkārtas situāciju komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Pašvaldības īpašuma komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Kultūras komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Iepirkumu komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Administratīvo komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Komisiju lēmumu pieņemšanai darījumiem ar lauksaimniecības zemi 5 cilvēku sastāvā;

Saimniecisko lietu komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Ētikas komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Vēlēšanu komisiju 7 cilvēku sastāvā;

Medību koordinācijas komisiju 6 cilvēku sastāvā;

Interesu un pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanas komisiju 5 cilvēku sastāvā;

Administratīvo aktu apstrīdēšanas komisiju 5 cilvēku sastāvā.

Pašvaldības dome ir izveidojusi šādas iestādes:

Dekšāres pagasta pārvalde;

Sokolku pagasta pārvalde;

Viļānu vidusskola;

Bērnu un jauniešu centrs;

Dekšāru pamatskola;

Viļānu Mūzikas un mākslas skola;

Sporta skola;

Viļānu pilsētas pirmskolas izglītības iestāde;
Pirmskolas izglītības iestāde "Bitīte";
Viļānu pilsētas bibliotēka;
Viļānu pagasta Radopoles bibliotēka;
Dekšāres pagasta bibliotēka;
Sokolku pagasta bibliotēka;
Viļānu novadpētniecības muzejs;
Viļānu kultūras nams;
Atspukas feldšeru – vecmāšu punkts;
Sokolku pagasta feldšeru – vecmāšu punkts;
Dekšāru feldšeru – vecmāšu punkts;
Sociālais dienests;
Sociālās palīdzības centrs „Cerība”;
Bāriņtiesa;
Dabas draugu radošās pētniecības centrs „Dadzis”.

Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs sekojošās kapitālsabiedrībās:

SIA “Viļānu namsaimnieks”;
SIA “Viļānu siltums”;
SIA „Viļānu slimnīca”;
SIA “ALAAS”.

Pašvaldības dalība biedrībās:

Biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”;
Biedrība „Eiroporeģions „Ezeru zeme””;
Biedrība “Latgales reģionālā attīstības aģentūra”;
Biedrība “Rēzeknes rajona kopienu partnerība”.

Pašvaldības budžets

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī teritorijas un apkārtējās vides ilgtermiņa attīstībai.

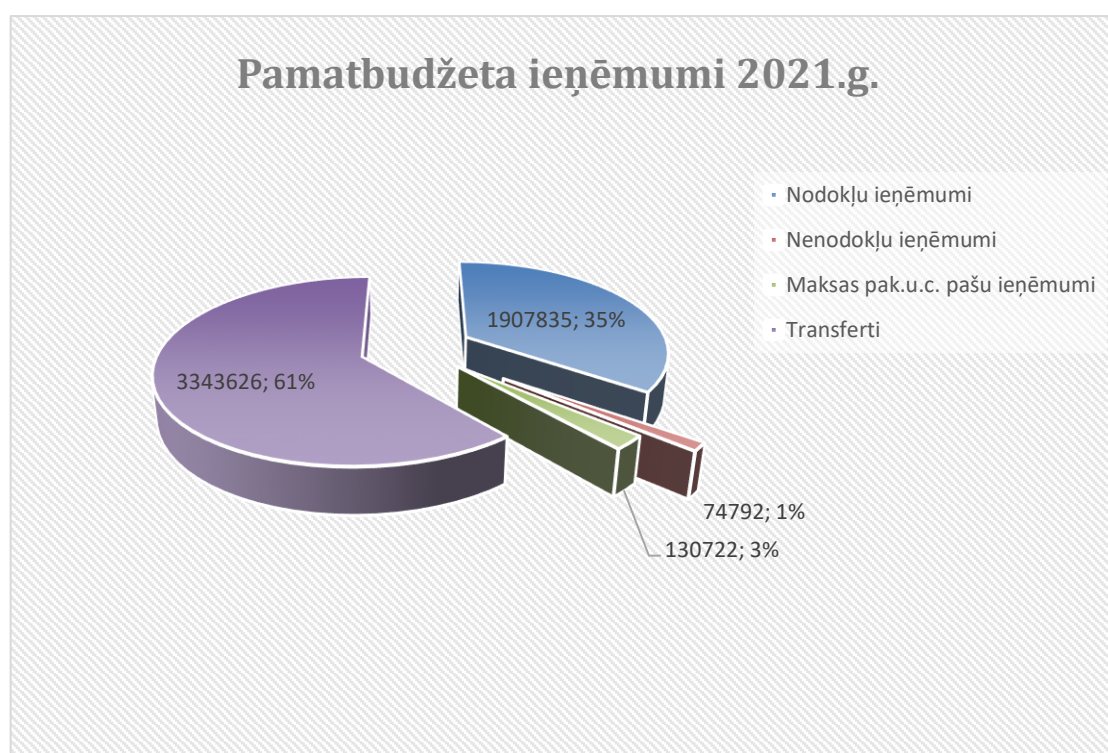
Viļānu novada pašvaldības budžets 2021. gadam sastāv tikai no pamatbudžeta, ko veido attiecīgas ieņēmumu un izdevumu daļas. Pašvaldība ir ņēmusi vērā visu nozaru

intereses un centusies sabalansēt pieejamos finanšu līdzekļus tā, lai nodrošinātu uzlabojamus sabiedrībai svarīgās jomās.

Pamatojoties uz Attīstības programmā noteiktajām prioritātēm, 2021. gada budžets veidots saskaņā ar Rīcības un Investīciju plāna 2015.-2022. gadam noteiktajām aktivitātēm, ieguldot gan pašvaldības budžeta līdzekļus un, piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu, tai skaitā, īstenojot arī Valsts specifisko atbalsta mērķu programmas.

Skaitliska informācija par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem un budžeta klasifikācijai ir norādīta Viļānu novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr. 134 “Par Viļānu novada pašvaldības budžetu 2021. gadam” 1., 2. un 3. pielikumā.

Viļānu novada pašvaldības 2021.gada budžets izstrādāts, ievērojot likumos “Par pašvaldību budžetiem”, “Par pašvaldībām”, “Par budžetu un finanšu vadību”, kā arī

nodokļu likumos, MK noteikumos un citos normatīvos aktos paredzētās prasības.

Budžeta ieņēmumi

2021. gadā Viļānu novada pašvaldībā kopējais ieņēmumu apjoms plānots 5456975 eiro apmērā (skat. attēlu), atskaitot naudas līdzekļu atlikumu uz gada sākumu un aizņēmumus.

Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda sākumu pamatbudžeta kontos un skaidras naudas atlikums pamatbudžeta kasē ir 24851478 eiro, 2020. gadā naudas līdzekļu atlikums sastādīja 1410241 eiro apmēru, kas ir par 1074937 eiro mazāk salīdzinot ar 2021. gadu.

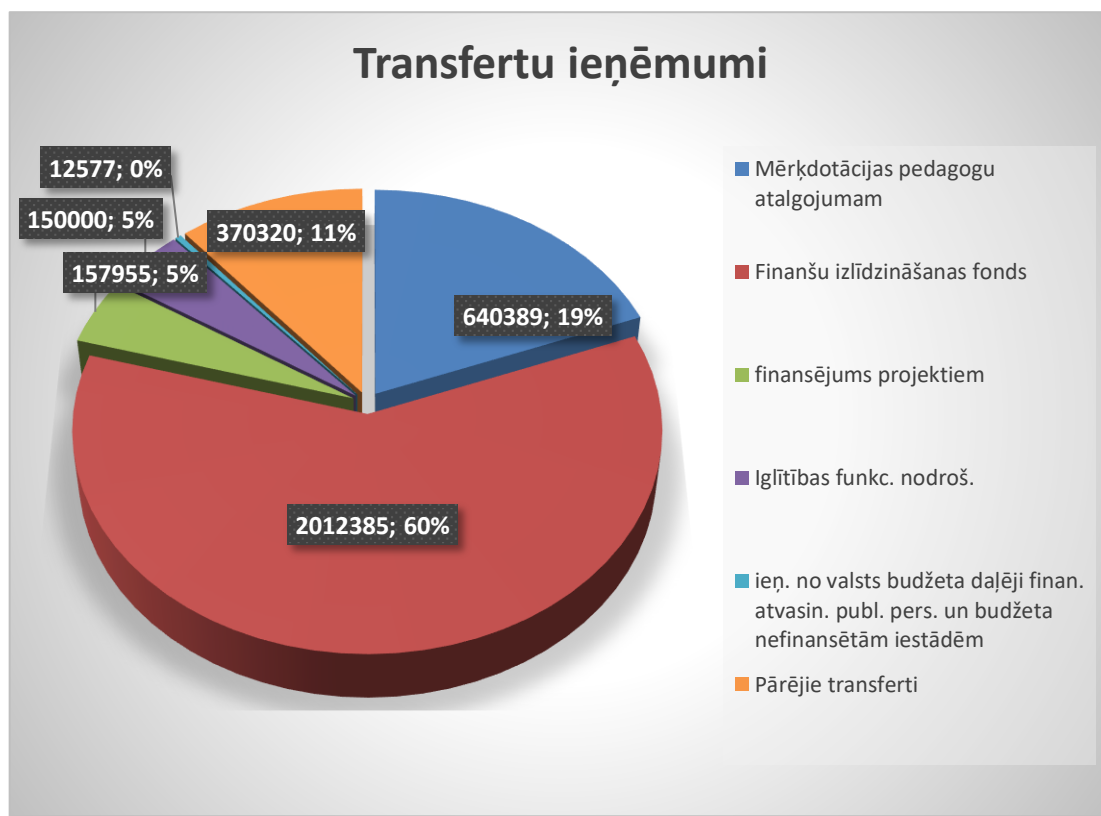
Pieejamie finanšu resursi izdevumu segšanai 2021. gada pamatbudžetā ir 8382418 eiro apmērā, kas ir par 1409760 eiro mazāk nekā 2020. gadā.

Ieņēmumi no **nodokļu ieņēmumiem** plānoti 1907835 eiro apmērā, tas ir 35% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. Šos nodokļu ieņēmumus sastāda iedzīvotāju ienākuma nodoklis – 1670822 eiro apmērā, īpašuma nodokļi 228453 eiro apmērā (tai sk. NĪN par zemi ieņēmumi – 193805 eiro, NĪN par ēkām ieņēmumi – 22436 eiro, NĪN par mājokļiem ieņēmumi – 12005 eiro). Nodokļu ieņēmumi salīdzinot ar 2020. gadu ir samazinājušies par 257573 EUR.

Ieņēmumi no **nenodokļu ieņēmumiem** plānoti 74792 eiro apmērā, kas ir 1% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. No kopējiem nenodokļu ieņēmumiem ieņēmumi no valsts un pašvaldību nodevām, kuras ieskaita pašvaldību budžetā, ieplānots 3680 eiro. Sodi un sankcijas 6600 eiro, pārējie nenodokļu ieņēmumi plānoti 7600 eiro apmērā, bet ieņēmumi no īpašuma pārdošanas ieplānoti 63012 eiro apmērā, kas ir par 14793 eiro mazāk salīdzinoši ar 2020. gadu.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi sastāda 3% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem, tas ir 130722 eiro apmērā, kas ir par 15647 eiro vairāk, nekā tika plānots 2020. gadā, tas saistīts ar zemes nomu, sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Savukārt vislielāko daļu no pašvaldības ieņēmumiem sastāda **transfertu** ieņēmumi. 2021. gadā ieņēmumi plānoti 3343626 eiro apmērā (skat. attēlu). Tie sastāda 61% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem 2021. gadam. Salīdzinot, ar 2020. gadu, tad 2021. gadā transfertu ieņēmumi ir samazinājušies par 2165582 eiro, kas saistīts ar projektu īstenošanu. 2021. gadā salīdzinoši ar 2020. gadu netiek īstenots daudz apjomīgu projektu, kuri tiek

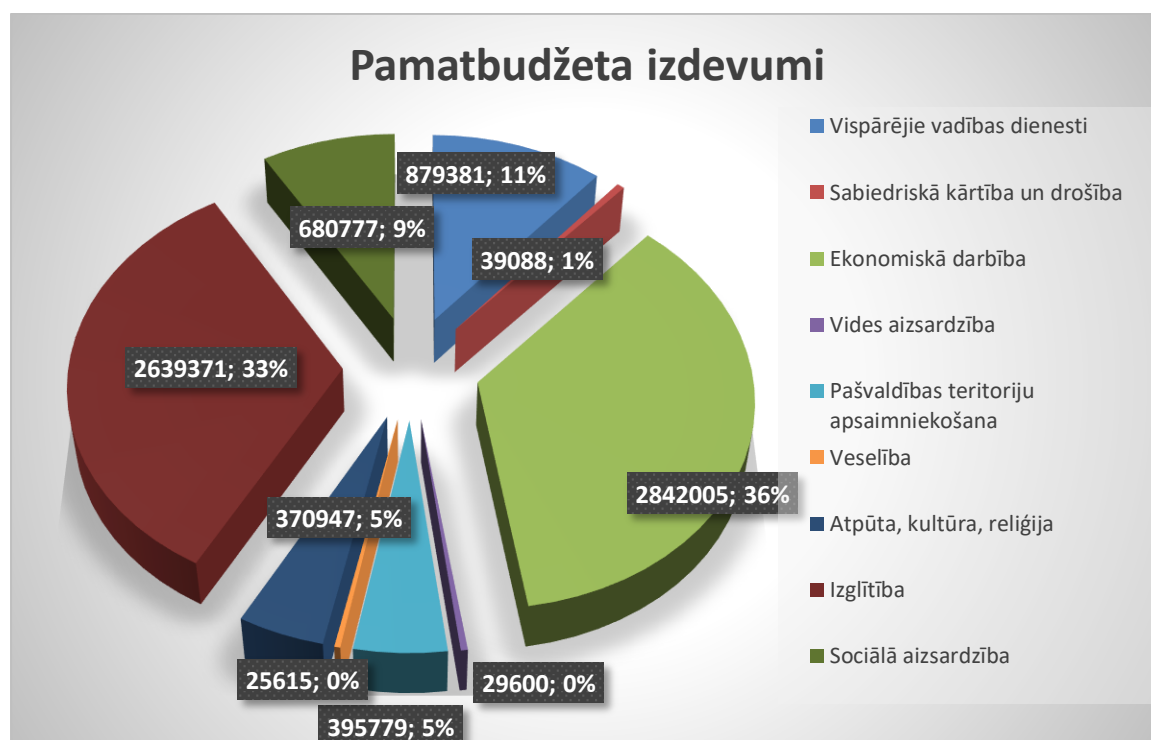

finansēti no valsts un Eiropas fondiem.

No kuriem pašvaldību budžetā saņemtā mērķdotācija pedagogu atalgojumam 640389 eiro apmērā. Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda plānota 2012385 eiro apmērā, kas ir 60% no kopējiem transfertu ieņēmumiem uz 2021. gadu, kas ir par 91564 eiro mazāk, nekā bija plānots 2020. gadā. No valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti Eiropas Savienības politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) īstenošanai šogad ir plānota 157955 eiro apmērā, kas ir 5% no kopējiem transfertu ieņēmumiem, šis skaitlis samazinās, kā jau tika iepriekš minēts, 2021. gadā netiek realizēti liela apjoma projekti. Ieņēmumi izglītības funkciju nodrošināšanai plānoti 150000 eiro apmērā. Un pārējie saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim sastāda 370320 eiro. Kā arī ieņēmumi no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm šogad sastāda 12577 eiro no kopējiem transfertu ieņēmumiem.

Budžeta izdevumi

Pamatbudžeta izdevumi 2021. gadam ir plānoti 8274953 eiro apjomā, tai skaitā aizņēmuma atmaksai 372390 eiro apmērā, plānotā rezerve budžeta neizpildes gadījumā 35035 eiro apmērā. Pašvaldības 2021. gada pamatbudžeta izdevumi bez aizņēmumu atmaksas, ir plānoti 7902563 eiro apmērā (skat. attēlu)

Daļu no pamatbudžeta izdevumiem sastāda **izglītība**, tas ir 2639371 eiro apmērā jeb 33% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Plānotie izdevumi paredzēti izlietot pirmsskolas izglītības iestāžu Viļānu pilsētā un Viļānu pagastā, Dekšāres pamatskolas, Viļānu vidusskolas, Viļānu mūzikas un mākslas skolas, Viļānu sporta skolas izglītības iestāžu uzturēšanai, telpu remontiem un labiekārtošanai, mācību materiālu iegādei, kā arī pedagogu atalgojumiem, un norēķiniem par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Skolēnu nogādāšanai uz izglītības iestādi un no izglītības iestādes.

Ekonomiskajai darbībai 2021. gadam paredzēts izlietot 2842005 eiro – tas ir 36% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie līdzekļi plānoti izlietot ES līdzfinansēto projektu īstenošanai. Lielākā daļa, no šiem izdevumiem plānota, Algoto pagaidu sabiedrisko darbu īstenošanai, Tranzītielas rekonstrukcijai, Sporta halles projektēšanas darbiem, Lauku ceļu infrastruktūras pārbūvei, Deinstitutionalizācijas projektam, Dārzu ielas pārbūvei, Viļānos u.c. projektiem.

Vispārējiem vadības dienestiem plānots izlietot 879381 eiro, kas ir 11% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šajā summā ietilpst Dekšāres pagasta pārvaldes, Sokolku pagasta pārvaldes, novada pašvaldības pārvaldes, pašvaldības izveidoto komisiju un klientu apkalpošanas centra izdevumu segšana, Novada vēlēšanu komisija, kā arī iekšējā parāda darījumi, kas sastāda 9550 eiro.

Rezerves fonds (līdzekļi neparedzētiem gadījumiem), 2021. gadam plānots 35035 EUR apmērā.

Sabiedriskās kārtības un drošības izdevumu finansēšanai šogad ir ieplānoti 39088 eiro, kas ir neliela daļa no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem, salīdzinot, ar 2020. gadu sabiedriskajai kārtībai un drošībai izdevumi ir samazinājušies 530 eiro.

Vides aizsardzībai plānots 2021. gadā izlietot 29600 eiro, izdevumi paredzēti peldūdus testēšanai, analīžu veikšanai, kā arī Lielgabarīta atkritumu izvešanai.

Pašvaldības teritoriju apsaimniekošanas izdevumu segšanai plānots finansējums 395779 eiro apmērā, kas ir 5% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie izdevumi galvenokārt ir saistīti ar novada teritorijas labiekārtošanu, ceļu remontiem un uzturēšanu, ielu apgaismojumu uzturēšanu un remontu un kapsētu uzturēšanu, grāvju tīrīšanu.

Veselības izdevumu segšanai ir plānoti 25615 eiro. Šis finansējums tiek piešķirts feldšeru punktu uzturēšanai Atspukā, Dekšārēs un Sokolkos.

Atpūtai, kultūrai un reliģijai plānotie izdevumi ir 370947 eiro apmērā, jeb 5% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta plānotajiem izdevumiem 2021. gadam. Šie izdevumi tiek novirzīti Viļānu novada kultūras iestāžu, bibliotēku un muzeju uzturēšanai, pasākumu veikšanai un īstenošanai, Viļānu novada pašvaldības tēla veidošanai. Salīdzinot ar 2020. gadu izdevumi samazinās par 57594 eiro.

Savukārt **sociālās aizsardzības** izdevumiem plānoti ir 680777 eiro, kas ir 9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sociālās aizsardzības līdzekļus tiek plānots izlietot sociālā centra „Cerība” izdevumu segšanai, sociālo dzīvokļu izturēšanai, sociālā dienesta, norēķinu par sociālās palīdzības sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī sociālajiem pabalstiem, 2021. gadā sociālajiem un pašvaldību pabalstiem plānots izlietot 290244 eiro.

Programma turpmākajiem diviem gadiem

2021. gadā un turpmākajos divos gados novada infrastruktūras un ekonomiskā attīstība ir plānota, īstenojot Eiropas Savienības finansētos projektus, kā arī nosakot budžetā finansējumu mērķmaksājumiem un noteiktu objektu būvniecībai, rekonstrukcijai gan ar budžeta līdzekļiem, gan ar aizņēmuma līdzekļiem, kā rezultātā uzlabojot dzīves kvalitāti novadā. Paredzēts arī turpmāk veikt pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu (ēku, būvju) uzlabošanu, labiekārtojot novada teritoriju, nodrošinot pašvaldības autonomo funkciju pieejamību. Paredzēts turpināt remontēt Viļānu novada ceļus, kuri ir kritiskā stāvoklī.

Viļānu novada pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Budžeta ieņēmumu palielināšanai konkrētu saimniecisku darbu veikšanai novada infrastruktūras sakārtošanas un attīstības nolūkā pašvaldība izmanto aizņēmumus, ievērojot valstī noteiktos aizņēmumu mērķus.

Saskaņā ar noslēgtiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2021. gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 372390 EUR apmērā.

Viļānu novada pašvaldība paredz 2021. gadā veikt aizņēmumus 440265 EUR apmērā, t.sk.

- Pr. Dārzu ielas pārbūve, Viļānos – 187496 EUR;
- Pr. "Tranzītielas rekonstrukcija Viļānu pilsētas teritorijā valsts 1 šķiras autoceļa maršrutā Viļāni-Preiļi-Špoģi (P58) posmā Rīgas iela, Kultūras laukums, Brīvības iela (2.kārta)" – 252769 EUR.

Sagatavoja finanšu analītiķe Ija Visocka